

توجه بشود و بعد برود بکمیسیون و دو شور در آن بشود

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - در خارج که با همه آقایان صحبت شد مخالفی نبود و همه امضاء کرده اند با اینحال حالا در مجلس اینطور می فرمایند بنده واقعاً تعجب می-کنم پس از اینکه متجاوز از يك ماه در این مسئله صحبت شد و همه آقایان موافق بوده اند و امضاء کرده اند و قرار بود جزو دستور شود حالا این نوع مذاکره در مجلس میفرمایند حقایق باید گفته شود چرا بنده تحمیل میکنم

رئیس - در هر صورت عده کافی نیست دستور شبیه اولاً بودجه وزارت خارجه بابت ایت نیل ۲ راپرت کمیسیون بودجه راجع پورت میرزا علی اصغر خان صاحب منصب توپخانه و ورثه منوچهر میرزا و ورثه میرزا سید علی خان

حاج شیخ اسدالله - يك پیش نهادی تقدیم شده که جزو دستور بشود

رئیس - بلی جزو دستور خواهد بود آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای مساوات (اجازه)

مساوات - در این آخر عمر گویا مجلس دیگر کاری ندارد جز گذراندن حقوق در صورتیکه چیزهای لازم تر و مهمتری است که باید جزو دستور شود و بگذرد . یکی از آن چیزهای مهم مسئله بودجه ها است و دیگر قانون شورای دولتی است که در دوازدهم دلو شور اول آن گذشته از آن وقت تا کنون همینطور مسکوت عنه باقی مانده و حال آنکه بقدری در نظر آقایان و کلا اهمیت داشت که رأی دادند قبل از تصویب آن موقتاً بموقع اجرا گذارده شود . بنده با اینکه معتمد اهمیت بودجه خیلی زیاد است ولی باید قانون شورای دولتی هم جزو دستور گذارده شده و مطرح شود

رئیس - هر کدام از بودجه ها که حاضر شده بطالع هیئت رئیسه می رسانند و جزو دستور میشود در باب قانون شورای دولتی هم اگر آقایان موافقتند جزو دستور شود آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا - همانطور که در روز عرض کردم اگر مجلس بخواهد بودجه ها را بگذراند باید حساب را هم در نظر داشته باشد و بموجب حساب پنج جلسه بیشتر وقت نداریم و اگر تمام این پنج جلسه را هم ما صرف گذراندن بودجه ها بکنیم گمان نمی کنم موفق بختم و گذراندن آن شویم حالا

اگر آقایان بفرمایند ممکن است آن مطلب علیحده است با استثنای بودجه وزارت معارف و وزارت داخله تقریباً میتوان گفت بودجه سایر وزارتخانها بکمیسیون بودجه آمده و این بودجه ها چند قسم است .

يك قسم بود که متأسفانه زیاد تر از حدود آن اعتباری که در کل بودجه مندرج شده بود تدوین گشته ما آن را رد کرده و قبول نکردیم و مجدداً آوردند قبل از رئیس کل مالیه در هر يك از این بودجه ها امان نظری نموده است و قبول آن هم بدو شرط بود . یکی تجاوز نکردن از بودجه کل و دیگری رعایت قانون استخدام . چون تشکیلات وزارتخانه هادرسست معین نیست از اینجهت در مراعات قانون استخدام با تدوین بودجه يك اختلافی حاصل شده زیرا از یکطرف وزارت مالیه تصور میکند و معتقد است مستخدمینی که در موقع اجرای این قانون دارای هر حقوقی هستند مطابق همان حقوق آنها درجه معین شود یعنی اگر کسی صد تومان حقوق دارد ببینند مساوی با چه درجه است و از روی آن همان صد تومان رتبه او را معین کنند و این برای مستخدمین تولید اشکال کرد و بضرر آنها بود از آنطرف مستخدمین میگویند حقوق ما باید از روی رتبه و درجه تأدیه شود یعنی اگر ثباتی سی تومان میگرفت کسی حقوق او را باید با او بدهند و در اینجا کمیسیون تا درجه چهار اشکال شد باین معنی که اگر میخواست نظر وزارت مالیه را در نظر بگیرد آن وقت مطابق قانون استخدام درست در نمی آید و اگر میخواست بانظر مستخدمین همراهی کند لازم می آید که يك منشی مثلاً یکدفعه پنجاه تومان اضافه حقوق بدهد و از آنجا قانون تشکیلات ندارد از اینجهت مثلاً در يك وزارتخانه با اینکه مدیر کل را با معاون هم رتبه گرفته اند و حتی ملاحظه میکنم میبینم يك وزارتخانه دوم مدیر کل دارد اعضا وزارتخانه شکایتی که بکمیسیون میکنند از این قرار است

یکی میگوید من منشی اول بودم اگر تا حال حقوق منشی اول را نگرفتیم حالا باید بگیریم اگر بنا شود باین ترتیب رفتار کنند چون اعتبار وزارتخانهها محدود است بنابراین این باید خیلی از تشکیلات حذف کنند زیرا مبلغ بودجه محدود است و رئیس کل مالیه هم همین نظر را دارا است و با در نظر گرفتن آن نظریه بودجه ها را بکمیسیون پیشنهاد کرده و شاید هم ظاهر قانون همان نظر دوم باشد چون فقط رتبه نوشته شده و اسم حقوق نیست کمیسیون اگر بخواهد قسم دوم را در نظر بگیرد آن وقت مطابق نظریه رئیس کل مالیه نیست بنابراین اگر آقایان صلاح بدانند تکلیف این ماده را زود تر معین کنند تا اینکه بودجه ها زودتر بگذرد یا اینکه بکمیسیون اجازه بدهند اختلاف نظر بین نظر رئیس کل مالیه و بودجه وزارتخانهها را حل کند و هر نظری که کمیسیون اتخاذ کرد

راپرتشرا تقدیم مجلس نماید مجلس بطور کلی این اختلاف را تصفیه خواهد کرد بعد که تصفیه شد بودجه ها بموقع عمل خواهد آمد و اگر بنا باشد بودجه ها قلم بقلم بمجلس بیاید قطعاً تصور نمیکند در این پنجروز بگذرد این بود راپرت کمیسیون بودجه که بعرض رساندم برای اینکه چون در این جلسه عده کافی نیست در جلسه بعد تکلیفش معلوم شود

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - يك فقره تقاضای بنده راجع بود جزو دستور شدن قانون شورای دولتی که آقای مساوات فرمودند يك فقره دیگر راجع است بکار معلمین ژیمناستیک که لایحه آن سال گذشته بمجلس و کمیسیون بودجه آمده و هنوز تکلیفش معین نشده اگر حضرت والا بتوانند تکلیف اینکار را هر چه زودتر معین کنند خیلی خوب است زیرا این اشخاص هفت هشت ماه زحمت کشیده اند و باید بموقع خودشان زودتر برسند

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - البته مسبقاً که این لوایح مربوط بکمیسیون بودجه سابق است ولی اورا قش را بما داده اند و مشغول رسیدگی هستیم گویا سابقاً در کمیسیون رأی داده بودند و اینکه عرض کردم گویا برای این است که بصورت باید مراجعه کنم والا قطعی است ولی راپرت آن هنوز بعرض مجلس نرسیده است و هم چنین یکی در راپرت دیگری است که قرار است امروز عصر کمیسیون تشکیل شده و آنها را تمام کند و راپرتشرا تقدیم مجلس نماید تا تکلیفش معین شود

رئیس - آقایان عجله کردند و رفتند در صورتی که یارۀ مطالب بود که باید بعرض مجلس رسیده کسب تکلیف شود جلسات هم گمان میکنم از روز شنبه طرف عصر تشکیل شود بهتر است ، زیرا ملاحظه فرمودید در روز جلسه دوساعت و امروز تقریباً يك ساعت و نیم قبل از ظهر تشکیل شد

جلسه آتیه روز شنبه از سه بغروب مانده (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک جلسه ۲۸۸

صورت مشروح مجلسی یوم شنبه ۲۶ جوزا ۱۳۰۲ مقابل غره ذی قعدة ۱۳۴۱ (مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید) صورت مجلس یوم پنجشنبه ۲۴ جوزا را آقای امیر ناصر قرائت نمودند رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقای سید یعقوب - بنده قبل از دستور

عرض داشتم رئیس - نسبت بصورت جلسه مخالفی نیست ؟

آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده هم قبل از دستور عرض داشتم

رئیس - آقای تدین راجع بصورت جلسه فرمایشی دارید ؟

تدین - بلی ؛ بطوریکه خاطر مبارک مستحضراست در روز ۲۴ جوزا شرحی کتباً عرض کردم که بواسطه کسالت مزاج نمیتوانم حاضر شوم کمیسیون عرایض هم گویا اطلاع داده است ولی در صورت جلسه بنده را غائب بی اجازه نوشته اند

رئیس - رئیس کمیسیون عرایض چه میگویند ؟

آقا سید یعقوب - کمیسیون اجازه داده است

رئیس - پس اشتباه شده اصلاح میشود

آقای ناظم العلماء (اجازه)

ناظم العلماء - بنده هم اجازه خواسته بودم

رئیس - اصلاح می شود

آقای نجات (اجازه)

نجات - بنده بعد از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای رکن الملک هم فرمایشی دارند ؟

رکن الملک - بلی بنده را هم جزو دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند در صورتی که کتباً استعجاز کرده بودم

رئیس - اگر اجازه داده شده باشد اصلاح می شود و اسم جناب عالی از اینجا برداشته می شود

آقای سردار معتمد (اجازه)

سردار معتمد - بنده را هم در جلسه گذشته جزو دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند در صورتی که بنده بتوسط تلفون یکساعت و نیم اجازه خواسته بودم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده مسؤل هستم که يك مسئله را به عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم

آنچه که بنده میفهمم فلسفه اینکه قانون پیش بینی کرده انتخابات در سه ماهه آخر هر مجلس مانده شروع بشود برای این است که مجلس بقدری که میتواند متوجه حسن جریان انتخابات باشد

این يك مسئله مسئله دیگری که نوشته اند حکام در انتخاب دخالت نکنند برای این است که اعمال نفوذی در امر انتخابات نشود

ولی وقتی که بنظر دفت ملاحظه بفرمائید خواهد دید که حالیه نفوذ امناء مالیه بر مراتب بیشتر از حکام است چون حکام در واقع محتاج امناء مالیه هستند که اول هر برج حقوق آنها را برسانند و قهر احکام در تحت نفوذ امناء مالیه مقهور هستند و نفوذ امناء مالیه بر آنها غلبه دارد و بنده چون عضو کمسیون رایش هستم و عرایض پی در پی می رسد و از عملیات امناء مالیه شکایت می کنند این است که بهتر مسبوق هستم . طلبه اورا هم برای روشنائی چشم آقایان عرض می کنم که شکوه نظام رئیس مالیه گروس از گروس انتخاب شده است .

با وجود اینکه آقای ناظم الدوله نماینده آذربایجان سابقه مفصلی از ایشان دارند و به بنده اظهار فرمودند مع ذلک این قسمت را می گذارم برای بعد و در این خصوص عرایضی نمی کنم ولی باید از طرف مجلس مقدس در این باب یک اقدامی شود و بدولت جدید اطلاع بدهند بقدری که ممکن است از نفوذ امناء مالیه جلوگیری نمایند که انتخابات مطابق قانون بدون اعمال نفوذ و دسیسه جریان پیدا نماید چون بنده در کمسیون عرایض به خدمتگزاری مفتخر هستم اطلاعات خود را بعرض آقایان نمایندگان رساندم حال شاید بعضی ها به بنده حمله نمایند ولی در کرمان هم امین مالیه خیلی مداخله در انتخابات میکنند همچنین در فارس و سایر جاها . این بود اطلاعات بنده که اجمالاً بعرض مجلس رساندم . تا از این دسایس جلوگیری شده و انتخابات بخوبی و حسن جریان خاتمه پیدا نماید .

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)
 معتمد السلطنه - بنده تقاضا میکنم خبر شماره ۱۱ مورخه ۱۲ و شماره ۱۸ مورخه ۲۴ جوزا که از طرف کمسیون بودجه راپرت داده شده جرو دستور شود
 رئیس - راجع به چه چیز است؟ مقصود راپرتی است که پیرروز راجع به جنس دربار داده اند ؟
 حاج نصیر السلطنه - بلی همان است
 رئیس - آقای سردار فاخر (اجازه)
 سردار فاخر - آقای آقاسید یعقوب فرمودند پیشکار مالیه فارس هم در امر انتخابات اعمال نفوذ میکند گمان می کنم مطابق مکاتیبی که بنده داشته ام و شاید خودشان هم داشته باشند اینطور نیست و آقای حاج عزالمالک پیشکار مالیه فارس ابداً در امر انتخابات اعمال نفوذ و مداخله نمی کنند
 (جمعی از نمایندگان - صحیح است)
 رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)
 رفعت الدوله - بنده فرمایشات آقای

آقا سید یعقوب را در باب کرمان تصدیق می کنم برای اینکه راپرتها و نوشتهجات مفصلی می رسد دایر باینکه رئیس مالیه در امر انتخابات مستقیماً دخالت می کند حالا کار ندارم که در فارس حاج عزالمالک دخالت نمیکند ولی این دلیل نمی شود که در کرمان هم دخالت نمیکنند
 (خنده بین بعضی از نمایندگان)
 کسی اسم کرمان را نبرد
 رفعت الدوله - عرض میکنم عن فریب که و کیل شده می بینید که در آنجا هم اعمال نفوذ شده یا نشده و بعد از گروس آنجا معین خواهد شد . وظیفه ما است که به مجلس عرض کنیم می خواهند رسیدگی نمایند نمیخواهند نکنند .
 رئیس - راجع به تقاضای آقای معتمد السلطنه مخالفی هست یا نه ؟
 حائری زاده - بنده مخالفم .
 معتمد السلطنه - اجازه میفرمائید
 رئیس - بفرمائید
 معتمد السلطنه - یک فقره از این راپرت ها راجع به آقا سید محمد باقر مجتهد ایروانی است که غالب آقایان مستحضر اند چون در این خصوص وزارت مالیه یک اشتباهی کرده بود پیشنهاد شد که اصلاح شود دیگری هم راجع بحقوق شاهزادگان است .

رئیس - پس بنده اشتباه کرده ام بالفعل شروع می کنیم بدستوری که پیرروز معین شده تا این راپرتها هم برسد و قرائت شود .
 بودجه وزارت خارجه بابت ایت تیل مطرح است بماده اول رأی داده شده ماده دوم هم جزء اول و دوم و سوم و چهارم رایش داده شده و بفقره پنجم که راجع به انومبیل است رأی داده شده ولی بلا تکلیف ماند باید امروز تکلیفش را معین بفرمائید .

معاون وزارت خارجه - بنده تقاضا میکنم قسمت راجع به انومبیل از دستور خارج شود .
 رئیس - پس جمع کل بودجه (۷۶۱۰۳۸) تومان میشود آقای مخبر که تشریف ندارند توضیح بدهند
 ماده ۱ (۶۴۰) هزار تومان آمده
 (۱۲۰۲۵۰) تومان (۲۵۰۰) تومان انومبیل از این ماده کسر می شود . و یک ماده دیگر هم رأی داده شده به مبلغ (۳۲۸۸) تومان آنهم اضافه می شود آنوقت جمع کل بودجه می شود (۷۶۱۰۳۸) تومان
 (گفته شد صحیح است)
 معاون وزارت خارجه - صحیح است از جمع کل (۲۵۰۰) تومان کسر می شود و (۳۲۸۸) تومان بابت پنج فقره اقلامی که کسر شده بود بعد پیشنهاد و تصویب شد اضافه می شود و جمع کل بودجه مبلغ (۷۶۱۰۳۸) تومان می شود .

رئیس - مذاکرات راجع بکلیات است مخالفی نیست ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی می گیریم به مجموع سه ماده بمبلغ (۷۶۱۰۳۸) تومان آقایانیکه تصویب می کنند و رقه سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده آقایان امیر ناصر و منتصر الملک استخراج نمودند بشرح ذیل نتیجه حاصل شد)
 و رقه سفید علامت قبول ۵۴
 رئیس - عده حاضر ۷۸ با اکثریت ۵۴ رأی تصویب شد .
 راپرت کمسیون بودجه راجع بورتیه مرحوم میرزا سیدعلی مطرح است
 (راپرت کمسیون بشرح ذیل قرائت شد)
 کمسیون بودجه لایحه نمره (۳۱۰۳۹) دولت را تحت مطالعه در آورده و ماده واحده ذیل را بمجلس مقدس پیشنهاد می نماید :

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از ابتدای برج جدی سنه ایت تیل ۱۳۰۱ از قرار برجی (۱۵) تومان شهریه درباره شش نفر اولاد و یک نفر اولاد مرحوم آقا میرزا سیدعلی بالسوبه و مادام الحیوة بر قرار نماید (فیروز)

رئیس - مخالفی ندارد ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی می گیریم . آقایانیکه تصویب می فرمایند و رقه سفید والا کبود خواهند داد .
 (اخذ آراء بعمل آمده آقایان منتصر الملک و امیر ناصر استخراج نمودند اینطور نتیجه حاصل شد)
 و رقه سفید علامت قبول ۷۳
 رئیس - عده حاضر ۷۷ با اکثریت ۷۳ رأی تصویب شد .
 پیشنهاد جمعی از آقایان نمایندگان و راپرت کمسیون متکرات راجع بحقوق نمایندگان دوره پنجم قرائت میشود .
 (پیشنهاد نمایندگان و راپرت کمسیون متکرات بشرح آتی خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی نظرباینکه اغلب نمایندگان دوره چهارم تقنینیه که مبعوث ولایات بوده و از نقاط بعیده بر حسب دعوتهای هدیده دولت بر مرکز آمده با تأخیر افتتاح مجلس شورای ملی وعدم دریافت حقوق و کمک خرج و مصارف شدن باموانع و مشکلات شدید و دچار خسارات غیر قابل جبران شدند و دولت های وقت هم بهیچوجه تمایل قطعی و تصمیم واقعی خودشان را در تسریع افتتاح مجلس شورای ملی ابراز نمودند و نمایندگان را از هر جهت بلا تکلیف و متضرر خواستند لذا امضاء کنندگان ذیل اینورقه محض سد ابواب عمل و تعطیل و تهیه وسائل تسریع افتتاح مجلس شورای ملی ماده واحده ذیل را پیشنهاد می نمایند که پس از تصویب

مجلس مفاد آن بوزارت مالیه ابلاغ و بموقع اجرای گذارده شود .
 ماده واحده - هر يك از نمایندگان دوره پنجم تقنینیه پس از اخذ اعتبارنامه و حضور در طهران تا موقع افتتاح مجلس شورای ملی ذیعق می باشند نصف حقوق و کمک خرج معموله را بتوسط اداره مباشرت مجلس شورای ملی از وزارت مالیه دریافت دارند .
 قاضی نوری . حاج میرزا مرتضی کرمانی . سید محمد تدین . رفعت الدوله . صدرالاسلام . یعقوب الموسوی . تقی طباطبائی . سعید الملک . عبدالوهاب الرضوی . فتح الله حسین صدرائی . سید المحققین . شیخ العراقین زاده . طباطبائی تبریزی . شیخ - ادالله مجلانی . محمد حسین نماینده کرمان . امیر ناصر . معتمدالتجار . فتح الدوله . نصرالله شیبانی . سید فاضل کاشانی . بیان الملک . محمد ولی . محمد طاهر الطبرسی . محمد نجات محمد دانش . داور . م . ع . کازرونی . ابراهیم زنجانی . میرزایانس . سید کاظم یزدی . سید الملک . حرره الا . حقرالقانی هاشم الاشتیانی . پوررضا . صادق اکبر . محمدعلی . منتصر الملک . سلیمان بن محسن - حائری زاده . شیخ الاسلام اصفهانی . نجف قلی بغتباری . حاج میرزا اسدالله خان . اقبال السلطان . ناظم الدوله . دست غیب . عبدالله معتمد السلطنه نمره (۱۶) ۲۳ شهر شوال ۱۳۴۱

کمسیون متکرات در جلسه روز شنبه ۱۹ جوزا تنگوز تیل ۱۳۰۲ طرح قانونی پیشنهادی عده ازو کلا محترم را راجع به اینکه نمایندگان دوره پنجم پس از اخذ آراء اعتبارنامه و حضور در مرکز نصف حقوق و کمک خرج را تا موقع افتتاح مجلس دریافت دارند مطرح بحث و مذاکره قرار داده با اکثریت آراء قابل توجه دانسته به مجلس مقدم تقدیم میدارد .
 رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)
 آقاسید یعقوب - بنده موافقم .
 آقای ارباب کیخسرو - (اجازه)
 ارباب کیخسرو - بنده در حالی که تصدیق می کنم در دوره گذشته دوسه مرتبه عده از نمایندگان دچار ضرر شدند و اینجا معطل ماندند ز بهترین دلیل شاهدش هم این است که چند نفرشان بالاخره میوس شدند و بر گشته و دیگر نیامدند ولی نمیدانم این پیشنهادی که آقایان محترم فرموده اند باعث تسریع افتتاح مجلس خواهد شد یا نه ؟ برای اینکه تصور بفرمائید نمایندگان که انتخاب میشوند از وقتی که اعتبارنامه گرفتند مطابق این پیشنهاد باید نصف حقوق خودشان را بگیرند آیا ممکن است در عوض این پیشنهاد طوری اقدام بشود که دولت ناگزیر باشد پس از آنکه در باب حرکت

مشارالیه را از نقطه نظر ملیت مورد قبول ندانسته و باتفاق آراء تصویب ننمایند.

مخبر کمیسیون نصیر السلطنه .

رئیس - رأی گرفته میشود به رایرت اولی .

(جمعی اظهار نمودند خوب است توضیح بدهند)

نصیر السلطنه - توضیحی ندارد دولت پیشنهادی کرده اند که مسیو فاشات را برای بانك ایران اجبر کند و بکنفر مستخدم تبعه روس است و کمیسیون خارجه هم این مسئله را تحت مطالعه قرار داده اند و نظر باینکه یک نفر متخصص امریکائی را برای بانك استخدام نموده اند از این جهت کمیسیون خارجه مقتضی دیدند که مستخدم دیگری استخدام شود .

(گفتند - صحیح است)

رئیس - رأی گرفته می شود بمفاد آقایانیکه مفاد رایرت را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(نمایندگان - باتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . رأی گرفته می شود به رایرت تانی راجع به مسیو میرزا عبدالرضاخان که این دو نفر را هم کمیسیون خارجه رد کرده است

آقای معتمد السلطنه

(اجازه)

معتمد السلطنه - بنده تقاضا میکنم نسبت باین دو نفر هم اگر آقای مخبر توضیحاتی دارند بفرمایند چون بنده توضیح را لازم نمیدانم و با رایرت کمیسیون مخالفم و وجود این دو نفر را در وزارت مالیه لازم نمیدانم .

حاج نصیر السلطنه - توضیح این مسئله این است که کمیسیون خارجه نظرش این است که وزارت مالیه هر طور که در نظر دارد برای استخدام متخصصین جهت مالیه حقیقاً متخصص اجبر نماید و اگر دولت لازم میدانند برای ترتیبات مالیه (همانطور که تا بحال از نقطه نظر تخصص یک اشخاصی را استخدام نموده اند) در آتیه هم یک اشخاص متخصصی را استخدام کنند بمجلس پیشنهاد می کنند ولی چنانچه یک اشخاص دیگری نخواهند داخل خدمت بشوند ممکن است قبل از ترک تابعیت دولت خود را بکنند تا بعد مطابق مقررات قانون استخدام نسبت بآنها رفتار شود .

رئیس - رأی می گیریم به رایرت ثانوی

آقایانی که مفاد این رایرت را تصویب میکنند قیام فرمایند .

عموم نمایندگان قیام نمودند

رئیس - تصویب شد

آقای مشیر الدوله رئیس الوزراء - کابینه وزراء را بمجلس مقدس

شورای ملی معرفی می کنم؛

آقای مصدق السلطنه وزیر امور خارجه . آقای ذکاء الملك وزیر مالیه . آقای حکیم الملك وزیر عدلیه . آقای حکیم الدوله وزیر معارف . آقای فهیم الدوله وزیر پست و تلگراف . آقای اعتلاء السلطنه کفیل وزارت داخله . آقای سردار سپه هم وزیر جنگ اند ولی بواسطه کسالت مزاج وتب شدید که داشتند نتوانستند حاضر شوند ولی البته بعد از رفع مرض حاضر و معرفی خواهند شد و روزی معین و معرفی خواهند شد .

رئیس - اگر آقایان موافق باشند جلسه ختم میشود .

رئیس - جلسه آتیه فردا دو ساعت قبل از غروب .

دستور : اولاً لایحه کاپوتاز . ثانیاً رایرت کمیسیون بودجه راجع باقاسید محمد باقر صد الاسلام .

آقای کازرونی

(اجازه)

آقای میرزا علی بنده خواستم عرض کنم اگر مجلس موافقت کند مسئله کاپوتاز در همین جلسه مطرح شود و چون چندان معطلی ندارد بلکه امشب بگذرد .

رئیس - رایرت کمیسیون بودجه راجع بمرتبه منوچهر میرزا هم فراموش شده بود حالا عرض می کنم یادداشت شود

آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - بنده تقاضا میکنم لایحه راجع بمرتبه مرحوم ژنرال حمزه خان هم جزو دستور شود .

رئیس - اگر وقتی بماند آن را هم جزو دستور میکنیم .

آقای آشتیانی

(اجازه)

میرزا هاشم آشتیانی - بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای آقا... ایدفاضل

(اجازه)

آقای فاضل - بنده خواستم حالا که دولت بمجلس معرفی شدند پس از تبریک به هیئت محترم دولت خاطر نشان کنم که نان طهران مدتی است یک وضعیت خیلی بدی بخود گرفته و غالب مردم شکایت دارند با آن ترتیبات ادارات عریض و طویل از انبار و خبازخانه و چه چه حقیقتاً آن طهران ها کول نیست از هیئت محترم دولت تقاضا میکنم در این مسئله بدل توجهی بکنند که زودتر این مسئله نان که محل اوجه عمومی است تامین شود .

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی

(اجازه)

شیخ الاسلام - بنده میخواستم عرض

کنم در این چند جلسه که باخورد در مانده است مناسب است که مجلس یک یادگاری از خودش بگذارد دستور مجلس یک چیزی باشد که از برای مملکت خیلی مفید باشد اینک آقای مساوات و سایرین میفرمودند قانون شورای دولتی مطرح شود یا اینکه آقای حائری زاده میفرمودند قانون میزبانی تحت شور گذارده شود اینها آمال است در این سه چهار جلسه قانون شورای دولتی می گذرد و نه قانون میزبانی عقیده بنده این است که در این چند جلسه بهترین قوانین یعنی قانونی که مقررات قسمتی از نطف شال بتجار داخله داده شود مطرح شود و خیلی مقتضی میدانم که آقایان نمایندگان یک همت وجدیتی بکنند که در این چند جلسه آخر عمر مجلس این قانون بگذرد که این ایراتها مشغول کار شوند اینها هم پول خودشان را تا یک اندازه تهیه کردند مهندس هم زیر سر گذارده اند لوازم و اسباب هم تدارک کرده اند و عقیده بنده مانند این امتیاز نامه و منقضی شدن عمر مجلس و متعیر گذاردن اینها هیچ مناسب نیست .

رئیس - آقای حاج نصیر السلطنه

(اجازه)

حاج نصیر السلطنه - بنده آنوقت که اجازه گرفتم راجع بدستور بود و چون موضوع دستور از بین رفت راجع باظهارات آقای شیخ الاسلام عرض میکنم که لایحه پیشنهادی دولت دوسه جلسه در کمیسیون مطالعه شده امروز هم طبع و توزیع شده است ولی همکاران محترم من لازم دانستند که نظر دولت جدید هم جلب شود این است که به عرض دولت میرسد و هر نظریه که اتخاذ شد رایرت آن بعرض مجلس خواهد سید راجع بدستور هم اگر آقایان موافقت بفرمایند لایحه راجع به جنس دربار سلطنتی که در کمیسیون تصویب شده جزو دستور شود زیرا یک مسئله مهمی است و در بودجه مدخلیت دارد خوب است این کار هم خاتمه پیدا کند که محل اشکال نشود .

رئیس - در این باب مخالفتی نیست؟

(بعضی - گفتند خیر)

رئیس - جزو دستور میشود

آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده این قسمت فرمایش آقای شیخ الاسلام را راجع به امتیاز نفت یک قسمت از ولایات شمالی تصدیق می کنم و همانطور که فرمودند در نظر گرفته شده که جلب نظر دولت جدید بشود و این هیچ منافعی نیست با آنکه یک قانون مهمی که بعضی موادش از مجلس گذشته یعنی قانون میزبانی در این چند جلسه اخیر مجلس خاتمه پیدا کند .

بنده گمان می کنم اگر این قانون تصویب شود یک خدمت بزرگی است برای

مملکت زیرا وضعیت الیات امروزه که معمول به است بی ترتیب است و باید مرتب شود و بهترین ترتیب میزبانی عمومی است که در تمام مملکت بایستی بعمل بیاید از این گذشته نظریات مستشار و رئیس مالیه هم تا یک اندازه جلب شده و گویا مخالفتی نداشته باشند در هر صورت عقیده بنده این است که در این چند روز این مسئله بایستی بگذرد و پیشنهاد می کنم که جزو دستور شود .

رئیس - آقای نصیر الدوله

(اجازه)

نصیر الدوله - بنده دیگر عرضی ندارم اظهارات بنده راجع بجواب آقای شیخ الاسلام بود که آقای حاج نصیر السلطنه فرمودند .

رئیس - رأی میگیریم بتقاضای آقای حاج شیخ اسدالله که لایحه قانون میزبانی جزو دستور شود .

(بعضی از نمایندگان - طبع و توزیع نشده)

رئیس - بسیار خوب در جلسه فردا رأی میگیریم .

آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده می خواهم نظر رئیس محترم دولت را به مصیبت زدگان و خسارت دیدگان تربت جلب کنم البته این مقداری که آقایان بعنوان اعانه داده اند بعهده بنده کانا نیست و میخواستم تقاضا کنم در صورت امکان عطف توجهی باین موضوع بفرمایند و یک پیشنهادی به مجلس بدهند و یک مبلغ کافی برای این کار تخصیص بدهند تا اینکه این اشخاصیکه فلاقی مانده اند تا یک اندازه رفع خساراتشان بشود و وسایل اعاشه آنها تهیه شود .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقای آقاسید یعقوب - بنده خیلی خوشحال هستم که بحمد الله آقای مشیر الدوله رئیس الوزراء شده و آقایان وزراء را به مجلس معرفی کردند و بانهایت خوشوقتی و اعتماد بیک شخص قانونگذار و قانون شناس دوره مجلس خاتمه پیدا میکنند ولی خواستم تأیید کنم فرمایش آقای شیخ الاسلام را راجع به امتیاز نفت همانطور که راجع بتشکیل دولت تشریح فرمودند راجع باین مسئله هم جدیت و تسریع بفرمایند . نمایندگان محترم راجع بگذاردن نطف جهت را کرده اند و با کمال جدیت قانون را گذارند و حقیقتاً باید ملت و تجار ایران هم از این مسئله بهره مند شوند و مسئله همان است که آقای حاج نصیر السلطنه رئیس کمیسیون فرمودند که در نظر گرفته شده که نظر دولت جدید هم جلب شود و تمام اعضاء کمیسیون منتظر این هستند که بمدار نظر آقای مشیر الدوله رئیس الوزراء رایرت را تقدیم مجلس نمایند اما راجع به

مسئله که آقای تدین فرمودند خود نمایندگان همانطوری که آقای رئیس محترم مجلس فرمودند یک تأثیر فوق العاده نسبت به این مصیبتی که به اهالی تربت وارد آمده دارند و احساسات و تأثرات قلبیه نمایندگان مسلم است . در صورتیکه ما اینطور متأثر باشیم البته آقای مشیر الدوله که یک شخص نوع خواه و وطنخواه هستند بیشتر باین مسئله متوجه میباشند و تأثرشان در این باب بیشتر است خوب است نظریات خود را معلوم کنند که با اجازه مجلس این قدم بزرگ را برداشته باشیم .

رئیس الوزراء - اولاً خیلی تشکر میکنم از این اظهاراتی که نسبت به بنده و کابینه بنده فرمودند و امیدوارم بواسطه حسن اعتمادی از طرف مجلس اظهار شده است موفقیتهائی در خدمت بمملکت حاصل شود در باب دوم طلب که اظهار شد البته دولت مطالعات خودش را کرده و عقیده خود را به مجلس عرض خواهد کرد و آنقدری که در قوه این کابینه است سعی خواهد کرد که نتیجه مطلوبه بطوریکه صلاح مملکت است حاصل شود .

رئیس - آقای داور

(اجازه)

داور - با اینکه بنده بقول یکی از آقایان نمایندگان هیچ میل ندارم در کمیسیون معارف باشم ولی این لوایچی که از طرف وزارت معارف آمده بتأخیر افتاده که باز بنده ناچارم عرض کنم اگر مخالفی نباشد این لوایج جزء دستور شود .

رئیس - لوایج راجع به بودجه را بفرمایند .

داور - بلی .

رئیس - کمیسیون بودجه باید توضیح بدهد .

مخبر - این لوایچی که آقای داور اشاره میفرمایند یکی دو فقره لایحه است که راجع بکمیسیون بودجه سنه ایت نیر و در بونه اجمال مانده بود و آنهم بواسطه این بود که وزارت معارف پس از تصویب بودجه پیشنهادی خود یافته که بعضی مسائل از قلم افتاده است در هر صورت کمیسیون جدید که کارهای عقب افتاده کمیسیون قدیم را تکفل میکند اخیراً نسبت باین دولایحه مطالعاتی کرده دیروز رایرت آنرا تمام کرده و امروز بامضاء رسانیدیم و تقدیم مقام ریاست شد و مانع هم نیست که در جلسه فردا و یا در جلسه بعد در فراد اجزه دستور تصویب شود .

رئیس - آقای اقبال السلطان

(اجازه)

اقبال السلطان - در سال گذشته یک لایحه از طرف وزارت پست و تلگراف راجع باز دیار نرخهای پستی بمجلس تقدیم شد و شورا و آن هم تمام شد گویا از نظر افتاده است بعهده بنده ضرر ندارد تکلیف آن لایحه هم معلوم شود .

رئیس - بنده گمان میکنم این مذاکرات نتیجه ندارد هر یک از آقایان که بیک لایحه مخصوصی توجه دارند به بنده تذکر بدهند رأی بگیریم .

(مجلس دو ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۲۸۹ صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه بیست و هفتم جوزا ۱۳۰۲ مطابق دوم ذی قعدة سنه ۱۳۴۱ (مجلس یک ساعت قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید) (صورت جلسه یوم شنبه بیست و هشتم جوزا را آقای منتصر الملك قرائت نمودند)

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - بنده اینطور شنیدم که اسم بنده در صورت مجلس دو جا نوشته شده بود یکی جزء دیر آمدگان با اجازه و یک جا جزء دیر آمدگان بی اجازه گویا اشتباه شده است . تقاضا می کنم مقرر فرمائید اصلاح شود .

رئیس - جناب عالی را فقط در یک جا جزء دیر آمدگان با اجازه نوشته اند آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده در صورت جلسه عرضی ندارم

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - تصور می کنم آقای اعتلاء السلطنه بسمت بکفالت وزارت داخله معرفی شدند در صورت جلسه گویا به عنوان وزارت نوشته شده است

رئیس - بلی بسمت کفالت معرفی شدند .

آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام - بنده هم می خواستم همین مسئله را عرض کنم که آقای دست غیب فرمودند

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - بنده در دستور عرض دارم .

رئیس - در چند روز قبل که راجع به موضوع استیضاح بنده اینجا توضیحاتی دادم متأسفانه فراموش کردم که موضوع را توضیح بدهم چون دو فقره ایراد به بنده شده است لازم میدانم نسبت باین دو فقره ایراد هم توضیحاتی بدهم .

اولاً ایراد شده است : بعد از تنفس که جلسه تشکیل شده است عده برای مذاکرات